



Finnmark fylkeskommune

Finnmárkku fylkkagielda
Finmarkun fylkinkomuuni

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Dok.nr:	24/05435-12
Deres ref:	
Avdeling:	Plan, miljø og levekår
Saksbehandler:	Maj Liz Berget
Dato:	18.10.2024

Høringssvar fra Finnmark fylkeskommune - Høring - NOU 2024: 10 Ny motorferdsellov

Finnmark fylkeskommune viser til brev datert 20.juni 2024 om utsatt frist for å gi høringsuttalelse til NPU 2024:10 Ny motorferdsellov til 20.oktober. Saken er nå ferdig behandlet av Finnmark fylkesting og vedtak er fattet. Vedtaket ligger vedlagt dette brevet.

Med hilsen

Rita Bakken
Seksjonsleder plan, miljø og levekår

Maj Liz Berget
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Vedlegg:

Forespørsel om utsettelse av høringsfrist - NOU 2024:10 Ny motorferdsellov

Saksprotokoll

, 17092024, Sak 76/24, Høringsuttalelse - NOU2024:10 - Ny motorferdsellov

Besøksadresse:

Fylkeshuset i Vadsø
Henry Karlsens plass 1, 9800 Vadsø

Postadresse:

Finnmark fylkeskommune
Postboks 701, 9815 Vadsø

☎ (+47) 78 96 30 00

✉ postmottak@ffk.no

🌐 ffk.no

Org.nr: 830 090 282





SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 24/05435
Arkivkode
Saksbehandler Maj Liz Berget

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Motorferdselutvalget (Politisk arbeidsgruppe)	21.08.2024	1/24
2 Motorferdselutvalget (Politisk arbeidsgruppe)	06.09.2024	2/24
3 Fylkesutvalg	17.09.2024	76/24
4 Fylkesting	15.10.2024	

Høringsuttalelse - NOU2024:10 - Ny motorferdsellov

Fylkesutvalg har behandlet saken i møte 17.09.2024 sak 76/24

Møtebehandling

Votering

Innstilling – vedtatt mot 2 stemmer (mot: SV og Rødt)

Fylkesutvalgs innstilling

Fylkestinget i Finnmark har behandlet høring med forslag til ny motorferdselslov og kommer med følgende innspill:

Lovforslaget tar i liten grad for seg det som kan være positivt med motorferdsel i utmark. I Finnmark har vi en kultur der vi bruker både snøskuter og ATV for høsting av naturen og rekreasjon. Med det formålet som er skrevet inn i loven er ikke det som vi i Finnmark anser som vårt friluftsliv og naturbrukskultur.

Det er oppsiktsvekkende at utvalget ikke anerkjenner selvberging gjennom tradisjonell utmarksbruk (meahcci og meahcásteapmi) og at motorferdsel er nødvendig for at denne kulturutøvelsen skal kunne videreføres. Det er viktig at folk i Finnmark får utvikle sin kultur i samtid. FNs menneskerettighetskomité har uttalt at Konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27 ikke bare beskytter minoriteters tradisjonelle levemåter, men også anerkjenner tilpasninger til moderne levemåter og påfølgende bruk av teknologi. Dette til tross for at svært mange sentrale høringsinstanser som Sametinget, de samiske kommunene, Finnmarkseiendommen, med flere, har uttrykt behov for nettopp dette. Lokal bruk er den beste formen for vern.

Det som er truet er den tradisjonelle høstingskulturen i form av meahcásteapmi, og birgejupmi (selvberging). Dersom motorferdselloven brukes som hjemmel for å nekte tradisjonsbærere adgang til sine høstingsområder vil man kunne ende opp med både individuelle og kollektive søksmål. I Finnmark brukes naturen som vår matbutikk og tradisjonelle butikker brukes til å supplere kosten.

Formålsparagrafen til det nye lovforslaget bygger på feil premisser og inkluderer ikke motorferdsel. Denne må omformuleres, slik at motorferdsel i utmark er med i formålet for loven. Med ny formålsparagraf så må hele lovforslaget ses på i forhold til denne. I Stortingets bestilling til regjeringen står det at målet med ny motorferdselslov er blant annet redusert byråkrati knyttet til praktisering av loven. Finnmark fylkeskommune mener at lovforslaget legger opp til betraktelig mer byråkrati, noe som strider mot Stortingets bestilling. Dette begrunner vi blant annet med sterkere tilknytning til plan- og bygningsloven, og om arealplanlegging.

Motorferdselsloven har et behov for lokale tilpasninger og differensiering mellom geografiske områder. Finnmark vil ha særskilt behov for motorferdsel som ikke nødvendigvis er gjeldende for resten av landet. Dette er knyttet til store avstander, klima, transportbehov, bolyst, utmarkshøsting og totalforsvaret. Det er kommunene selv som best kan ivareta naturen i sitt lokalmiljø, og det bør legges til rette for mer lokal forvaltning. Lokalt selvstyre er avgjørende for å få forvaltningen til å fungere godt.

I Finnmark har det alltid vært vanlig med naturhusholdning, og mange sper på husholdningsbudsjettet med å høste fra naturen. Dette er både miljøvennlig og skaper sunne og gode matvaner for befolkningen i Finnmark.

«Ungdom, risiko og snøscooterkjøring» er en doktorgradsavhandling fra Universitet i Tromsø av Grete Mehus, fra august 2012. Der skriver Mehus at kjøring og fjelliv engasjerer ungdommen, gir dem overskudd, bolyst og bidrar til sosialisering med venner. Snøscooterkjøringen inngår i en livsform blant ungdom i Nord-Norge, som utøves med engasjement, en intensitet og en livsglede særlig hos unge gutter. Dette kan være et bidrag til god psykisk helse.

I enkelte, spesielt de mindre kommunene i Finnmark, så er fritidstilbudet begrenset, og spesielt skuterkjøring er en viktig fritidsaktivitet.

I dagens sikkerhetspolitiske situasjon øker verdien av bosetting i Finnmark, spesielt i de østligste områdene. Den demografiske utviklingen i Finnmark er bekymringsfull. Finnmarkingens måte å drive med friluftsliv er både til fots og ved motorisert ferdsel. Finnmark fylkeskommune mener at forslaget til ny motorferdselslov i ytterste konsekvens kan bidra redusere folketallet i Finnmark. Dette er svært bekymringsfullt. Dette kan sammenliknes med båtlivet sørpå, som ikke har slike restriksjoner eller «åpningstider».

I Finnmark er forhandlere av utstyr og tjenester tilknyttet motorisert utmarksbruk, en betydelig næring, som har store lokale ringvirkninger. En innstramning av motorisert ferdsel vil være negativt for disse næringene, og vil få konsekvenser for arbeidsplasser i et fraflytningstruet fylke.

Forslag til ny formålsparagraf:

1 Formålet med loven

Loven skal sikre at motorferdsel i utmark og vassdrag skjer på en bærekraftig måte som ivaretar naturen og tar hensyn til friluftslivet, trivsel, tradisjonell utmarksbruk og samisk kulturutøvelse.

Finnmark fylkeskommune har følgende kommentarer til lovforslaget, men ikke uttømmende:

1. Finnmark fylkeskommune støtter forslag om å inkludere ivaretagelse av samisk kulturutøvelse i lovens formålsparagraf. Dette må også gjelde tradisjonell samisk utmarksutøvelse og høsting som beskrevet over.
2. Finnmark Fylkeskommune ser både fordeler og ulemper med at saksbehandlingen rundt snøscooter- og barmarksløyper innlemmes i Plan og bygningslovens regler og rammeverk. Det vil medføre en merbelastning i form av nye konsekvensutredninger for nyetableringer av løyper, derfor er det viktig at eksisterende løypenett videreføres uten noen form for regodkjenning. Dette betyr at loven ikke må ha tilbakevirkende kraft, og det må heller ikke stilles krav til regodkjenning eller innarbeidelse i arealplan innen et visst antall år.
3. Finnmark fylkeskommune kan ikke støtte forslaget til å anlegge rasteplasser for rasting ved løypetrasen. Anledning til rasting utenfor løypene bør reguleres av kommunene.
4. Finnmark fylkeskommune mener at kommunen skal gis anledning til å kunne utvide sesongen for snøskuterkjøring dersom forholdene tilsier at dette er forsvarlig. FFK mener at det ikke er hensiktsmessig å sette en dato for stenging, kommunen kan gis myndighet til å vurdere stenging etter behov som for eksempel hensyn til reindriftsnæringen.
5. Finnmark fylkeskommune støtter forslaget om å fjerne vårforbudet for Finnmark og Nord-Troms da hensynet vil ivaretas i lovforslagets § 8.
6. Finnmark fylkeskommune støtter forslagene til unntak fra forbudet mot motorferdsel om preparering og vedlikehold av løyper og områder for friluftslivsaktiviteter, kjøreopplæring, motorsport, landingsplasser og små innsjøer. Hvordan dette skal praktiseres må avgjøres av kommunene. Sikker kjøreopplæring er viktig. Kjøreopplæring bør direktehjemles, slik at kjøreopplæringen oppfylle kravene til opplæringsplan. I Finnmark bør dette skje i tilknytning til åpne løyper.
7. Finnmark fylkeskommune støtter forslaget om at departementet i forskrift får adgang til å videreføre dagens adgang til bruk av motorkjøretøy på barmark langs traseer som er vurdert som tradisjonelle ferdselsårer i Finnmark. FFK foreslår at de tradisjonelle ferdselsårene som finnes, og som ikke allerede er regulert i lokal forskrift, gis kommunen anledning til å regulere denne inn i ny forskrift og kan gis dispensasjon til finnmarksbefolkningen med bakgrunn i tradisjonell utmarksbruk og dets transportbehov. I dagens lovforslag kan vi ikke se at det gis adgang til å ta i bruk tradisjonelle ferdselsårer som ikke er i lovlig bruk i dag.
8. Finnmark fylkeskommune støtter samtlige av foreslåtte unntak fra det generelle motorferdselsforbudet til allmennyttige formål som presenteres i lovforslagets kapittel 3 §§ 11- 17 og 19. Finnmark fylkeskommune mener det er problematisk at lovforslaget i §18 inkluderer framkomstmidler, som for eksempel elsykkel, da den ikke er definert som en motorvogn i veitrafikkloven. Vi kan ikke støtte et generelt forbud mot å bruke elsykkel som fremkomstmiddel i utmark. Dette må kommunene selv få bestemme.
9. Finnmark fylkeskommune støtter forslaget om å gi kommunene økt selvstyre til å regulere motorferdsel lokalt, men at regelverket og krav til vurdering for tillatelse må være tydelig. Det skal særlig legges vekt på å unngå skader av motorferdsel i vårløsninga eller i vått terreng, i yngletiden for vilt og i kalvingstiden for rein og vilt.

10. Kravet for dispensasjoner i § 37 vil i praksis innskrenke kommunenes adgang til å tillatelse til transport for kulturbasert utmarksbruk i naturen som loven ellers ikke tar høyde for. Finnmark fylkeskommune kan ikke støtte forslaget om å sette kommunene på vedtaks-ROBEK, der det foreslås å frata kommunen sin lokale bestemmelsesrett, da vi mener at dette blir ivare tatt etter forvaltningslovens bestemmelser med klageadgang på vedtak. Kontroll-, sanksjons- og straffetiltak mot offentlig ansatt/tjenesteperson for å utøve sitt frie skjønn kan virke mot sin hensikt.
11. Finnmark fylkeskommune mener det utelukkende er positivt at utvalget foreslår å tillate ferdsel med hjelpemidler for funksjonshemmede.
12. Finnmark fylkeskommune kan ikke støtte utvalgets definisjon av utmark, der også deler av innmark likestilles med utmark etter lovforslaget. I Finnmark har vi en spredt bebyggelse, der mange boliger er omgitt av utmark. Lovens forslag vil begrense innbyggernes mulighet til å bruke motorisert kjøretøy på egen innmark.
13. Finnmark fylkeskommune kan ikke støtte utvalgets forslag til straffeutmåling som sidestiller brudd på motorferdselsloven med voldshendelser og alvorlig miljømiljøkriminalitet, der bøter utvides til fengselsstraff.

Oppsummering:

Finnmark Fylkeskommune kan ikke godta at dette lovforslaget vedtas slik det foreligger. Vi er svært bekymret for lovforslagets konsekvenser for utmarksbruken i Finnmark og konsekvensen dette kan få på befolkningsutviklingen.

Finnmark Fylkeskommune kan ikke se at mandatet til stortinget har blitt fulgt opp i forhold til bestillingen av mindre byråkrati og mer lokal forvaltning. Vi mener lovforslaget går i helt motsatt retning av det stortinget og befolkningen ønsker.